

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประชากรโลกประมาณ 1 ใน 5 คือวัยรุ่นซึ่งมีอายุระหว่าง 10-19 ปี เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการทางเพศ ก่อให้เกิดแรงผลักดันทางเพศ ทำให้วัยรุ่นเริ่มมีความต้องการทางเพศ สนใจเรื่องเพศ สนใจเพศตรงข้ามอันเป็นธรรมชาติของวัยรุ่น (World Health Organization: WHO, 2002) คำนิยาม ทักษะและพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับ การปรับตัวต่อพัฒนาการทางเพศ (Zeiberg cited in Dusex, 1996) หากวัยรุ่นไม่สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ หรือไม่ได้รับการยอมรับ และความเข้าใจจากครอบครัว จะส่งผลกระทบและนำไปสู่ปัญหาพฤติกรรมทางเพศ (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2545; สุชา จันทรเฒ, 2542) ปัจจุบันพบว่าปัญหาพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ได้แก่ พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุน้อย การมีคู่นอนหลายคน การไม่ใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งทำให้เสี่ยงต่อการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ และเอดส์ และการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ (กรมสุขภาพจิต, 2547; ธนวดี บุญลือ และคณะ, 2545; WHO, 2002)

จากการสำรวจพฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่นอเมริกา (Youth Risk Behavior Surveillance-United States) ของศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคติดต่ออเมริกา (Center for Disease Control and Prevention: CDC) ปี 2005 พบว่าวัยรุ่นหญิงเริ่มมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกก่อนแต่งงานเมื่ออายุ 7.9 ปี และวัยรุ่นชายเริ่มมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกก่อนแต่งงานอายุ 9.4 ปี (CDC, 2006) และจากงานวิจัยในประเทศไทย มีหลายงานวิจัยพบว่าวัยรุ่นไทยเริ่มมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุระหว่าง 10-15 ปี (กรมสุขภาพจิต, 2547; บัณฑิตย์ ใจตรงดี, 2545; พิสมัย นพรัตน์, 2543) การศึกษาโครงการเฝ้าระวังรักษาคูณภาพอนาคตเยาวชนไทย 2540-2548 ของสำนักวิจัยเอแบคโพลล์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ พบว่าวัยรุ่นไทยเริ่มมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุต่ำสุด 9 ปี และวัยรุ่นชายที่เคยมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 81 ไม่ได้ใช้ถุงยางอนามัย หรือใช้บางครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์ (สำนักวิจัยเอแบคโพลล์, 2548) เช่นเดียวกับการศึกษาของชัยโรจน์ ขุมมงคล และธนอมรัตน์ ประสิทธิ์เมตต์ (2542) พบว่าร้อยละ 75 ของวัยรุ่นที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี เคยมีเพศสัมพันธ์ และร้อยละ 54.5 ของวัยรุ่นชายที่เคยมีเพศสัมพันธ์ไม่ได้ใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ และจิราวรรณ แทนวัฒนกุล (2543) ได้ศึกษาพฤติกรรมทางเพศวัยรุ่นพบว่าวัยรุ่นชายที่เคยมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 66.67 ไม่ได้ใช้ถุงยางอนามัย

เมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก นอกจากนี้จากรายงานผลการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวีของประเทศไทยปี 2546 ในกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระดับประเทศ 20 จังหวัด ยังพบว่านักเรียนชายมีคู่นอนมากกว่าหนึ่งคนในรอบปีที่ผ่านมาร้อยละ 6.6 ส่วนนักเรียนหญิงมีคู่นอนมากกว่าหนึ่งคนในรอบปีที่ผ่านมาร้อยละ 1.4 (กรมสุขภาพจิต, 2547)

จากพฤติกรรมกรรมมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ป้องกันและการมีคู่นอนหลายคน ทำให้วัยรุ่นมีภาวะเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์และเอดส์ (WHO, 1998) วัยรุ่นที่เคยมีเพศสัมพันธ์เคยมีปัญหาระบาดติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (สำนักวิจัยเอแบคโพลล์, 2548) การศึกษาของชัยโรจน์ ขุนมงคล และถนอมรัตน์ ประสิทธิ์เมตต์ (2542) พบว่าร้อยละ 75 ของวัยรุ่นที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี เคยมีเพศสัมพันธ์ และร้อยละ 54.5 ของวัยรุ่นชายที่เคยมีเพศสัมพันธ์ไม่ได้ใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ นอกจากนี้การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ป้องกันยังก่อให้เกิดผลกระทบตามมาอีก คือ การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ การตั้งครรภ์เมื่ออายุน้อยเป็นอันตรายต่อแม่และเด็ก จากการศึกษาของอร่ามศรี ฤทธิณเสรณี (2543) พบว่าวัยรุ่นกลุ่มที่ทำการศึกษาร้อยละ 3.9 มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ป้องกัน วัยรุ่นหญิงร้อยละ 1.5 ตั้งครรภ์และสิ้นสุดการตั้งครรภ์ด้วยการทำแท้ง

ปัญหาพฤติกรรมทางเพศดังกล่าว นอกจากสาเหตุทางด้านพัฒนาการทางเพศแล้ว สาเหตุหนึ่งมาจากการหลั่งไหลของวัฒนธรรมตะวันตก วัยรุ่นสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศได้จากสื่อต่างๆ หลายแหล่งทั้งในด้านดีและไม่ดี ไม่ว่าจะเป็นสื่อทางโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต ภาพยนตร์ และวิดีโอ หนังสือและสิ่งพิมพ์ ซึ่งมีอิทธิพลต่อค่านิยมเรื่องเพศและพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น (กรมสุขภาพจิต, 2547; ธนวดี บุญลือ และคณะ, 2545; Epstein, 2006) ทำให้วัยรุ่นมีทัศนคติเรื่องเพศเปลี่ยนไป ขอมรับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานและการมีคู่นอนหลายคนมากขึ้น ไม่หวงตัว มองการเสี้ยวเป็นเรื่องปกติและทันสมัย (ธนวดี บุญลือ และคณะ, 2545; ศักดา สามบุล, 2545; อุบลรัตน์ นวแสงผล, 2548) และการศึกษาของอร่ามศรี ฤทธิณเสรณี (2543) พบว่าวัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ทั้งแบบเปิดเผยและไม่เปิดเผยถึงร้อยละ 22.9 และร้อยละ 4.6 มีเพศสัมพันธ์ในลักษณะสามภรรยา

ประกอบกับสภาพสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงไป ครอบครัวส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างและทำกิจกรรมร่วมกันน้อยลง ขาดการสื่อสารที่ดีในครอบครัว โดยเฉพาะการปลูกฝังทัศนคติทางเพศที่เหมาะสม (กรมสุขภาพจิต, 2547) สาเหตุเหล่านี้มีส่วนผลักดันให้เด็กไปเรียนรู้จากสื่อ และเพื่อน ซึ่งอาจเป็นความรู้ที่ไม่ถูกต้อง เกิดความเชื่อ ทัศนคติเรื่องเพศที่ผิด นำไปสู่ปัญหาพฤติกรรมทางเพศ สร้างความวิตกกังวลต่อพ่อแม่ และสังคม (ธนวดี บุญลือและคณะ, 2545; ภารดี บุญเพิ่ม, 2544; มธุรดา เจริญทวีทรัพย์, 2545; อร่ามศรี ฤทธิณเสรณี, 2543)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่ง คือ การสื่อสารเรื่องเพศระหว่างพ่อแม่กับวัยรุ่น (Lehr, Dilorio, Dudley, & Lipana, 2000) การสื่อสารเรื่องเพศ

ระหว่างพ่อแม่กับวัยรุ่นเป็นการสร้างเอกลักษณ์ของวัยรุ่นตั้งแต่อายุ 13-15 ปี จากการวิจัยพบว่า วัยรุ่นที่สื่อสารเรื่องเพศกับพ่อแม่จะเริ่มมีเพศสัมพันธ์น้อยกว่าและมีค่านิยมทางเพศสูงกว่าวัยรุ่นที่ปรึกษาเรื่องเพศกับเพื่อน (DiIorio et al., 1999) และ Aspy et al. (2007) ศึกษาพบว่า การสื่อสารเรื่องเพศ การให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น วัยรุ่นเริ่มเข้าสู่การมีเพศสัมพันธ์น้อยลง มีคู่นอนเพียงคนเดียว และวัยรุ่นที่มีเพศสัมพันธ์ จะใช้วิธีป้องกันการตั้งครรภ์ สอดคล้องกับการศึกษารวบรวมโปรแกรมเกี่ยวกับการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว พบว่า โปรแกรมการสื่อสารเรื่องเพศที่ให้กับครอบครัวเพื่อเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างพ่อแม่กับบุตรวัยรุ่น มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น (Meschke et al., 2002) สามารถชะลอการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของวัยรุ่น (Bronfenbrenner, 1979 cited in Meschke, Bartholomae, & Zentall, 2002) ครอบครัวจึงเป็นสิ่งแวดล้อมของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล

อย่างไรก็ตามพ่อแม่มีอุปสรรคในการถ่ายทอดเรื่องเพศให้แก่บุตร เนื่องจากไม่มีความรู้ อย่างเพียงพอ มีทัศนคติต่อเรื่องเพศที่ผิด ๆ มีความรู้สึกลำบากใจในการถ่ายทอด ไม่รู้วิธีในการถ่ายทอดให้กับบุตร (นงลักษณ์ เอมประดิษฐ์ และวันทนิษฐ์ วาสิกะสัน, 2540) สาเหตุที่ครอบครัวไม่พูดคุยเรื่องเพศเพราะคิดว่าเป็นเรื่องยากที่จะคุย ไม่แน่ใจว่าตนเองมีความรู้มากพอที่จะสื่อสารเรื่องเพศกับลูกได้หรือไม่ ในขณะที่บุตรมองว่า เรื่องเพศเป็นเรื่องน่าอายที่จะพูดคุยกับพ่อแม่ (ชาติวุฒิ กังวล และพริดา ประจงการ, 2546) สอดคล้องกับการศึกษาของ Jaccard et al. (2000) พบว่าปัจจัยที่ทำนายพฤติกรรมการสื่อสารที่ดีที่สุด คือ ความเขินอายหรือความไม่สะดวกใจของวัยรุ่น และความเขินอายหรือความไม่สะดวกใจของบิดามารดาที่จะสื่อสารเรื่องเพศ คือหากมีความเขินอายหรือไม่สะดวกใจจะไม่สามารถพูดคุยสื่อสารเรื่องเพศกับบุตรได้ การศึกษาของประภาพร สุวรรณบุญ (2548) ใช้โปรแกรมพัฒนาความสามารถของมารดาในการสื่อสารเรื่องเพศกับบุตรสาววัยรุ่น ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนความรู้ เจตคติ ความสะดวกใจ การปฏิบัติและทักษะการสื่อสารเรื่องเพศกับบุตรสาววัยรุ่นตอนต้น ดีกว่าก่อน การทดลองและกลุ่มควบคุม

นอกจากนี้ยังพบว่า ความเชื่อทัศนคติเรื่องเพศ มีความสัมพันธ์กับการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวและปัญหาพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น สังคมไทยมองเรื่องเพศเป็นเรื่องที่ควรปกปิด น่าอาย หยาบคาย ไม่ควรเปิดเผยหรือเรียนรู้ วัฒนธรรมไทยไม่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ยอมรับการมีคู่นอนคน (กรมสุขภาพจิต, 2547) พ่อแม่คิดว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องธรรมชาติ เมื่อโตขึ้นบุตรสามารถเรียนรู้ได้เองไม่ต้องสอน (ภารดี บุญเพิ่ม, 2544) หรือบุตรได้รับความรู้จากโรงเรียน สามารถเรียนรู้ได้เอง มีผลกระทบในให้บุตรอยากรู้ อยากเห็น (จิรารัตน์ พร้อมมูล, 2548) การปลูกฝังค่านิยมในทางที่ดีเกี่ยวกับเรื่องเพศให้กับวัยรุ่น ช่วยให้วัยรุ่นสามารถปรับตัวและปฏิบัติ

คนในเรื่องความสัมพันธ์ทางเพศได้อย่างเหมาะสมค่านิยมจึงเป็นสิ่งที่กำหนดวิถีทางแห่งพฤติกรรมทางเพศของเยาวชน ปัญหาพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น ล้วนเป็นผลมาจากค่านิยมเรื่องเพศที่ไม่ถูกต้อง (สำนักวิจัยเอแบคโพลล์, 2548) สอดคล้องกับการศึกษาของ Schouten, Putte, Pasmans, and Meeuwesen (2006) พบว่าความเชื่อเกี่ยวกับการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างครอบครัวกับวัยรุ่น เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่สามารถทำนายความบอชของการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างครอบครัวกับวัยรุ่น

ความเชื่อมีอิทธิพลอย่างมากต่อระบบครอบครัวและการทำหน้าที่ของครอบครัว

โดยเฉพาะการแก้ปัญหาและการเผชิญปัญหาของสมาชิกครอบครัว การปฏิบัติหรือพฤติกรรมเป็นผลมาจากความเชื่อของบุคคล ซึ่งสามารถส่งถ่ายไปยังสมาชิกอื่นในครอบครัว ความเชื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (Wright, Watson, & Bell, 1996) ครอบครัวมีอิทธิพลสูงสุดต่อความเชื่อ ค่านิยมทัศนคติ และพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น (WHO, 2002) ครอบครัวจึงมีบทบาทสำคัญและมีความเหมาะสมที่สุดที่จะให้ความรู้เรื่องเพศแก่บุตรวัยรุ่น เพื่อให้วัยรุ่นมีค่านิยมทางเพศที่เหมาะสม ส่งผลต่อการตัดสินใจมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น ชะลอการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก รวมถึงการมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัย แต่จากการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่ายังไม่มียานวิจัยที่พัฒนาโปรแกรมเพื่อปรับเปลี่ยนความเชื่อเกี่ยวกับการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว ซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาโปรแกรมเพื่อปรับเปลี่ยนความเชื่อเกี่ยวกับการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวซึ่งผลวิจัยที่ได้จะส่งเสริมให้มีการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างผู้ปกครองกับบุตรวัยรุ่น ส่งผลให้บุตรวัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม สามารถลดและป้องกัน

การเกิดปัญหาพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมปรับเปลี่ยนความเชื่อเกี่ยวกับการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวต่อการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างผู้ปกครองกับบุตรวัยรุ่น

สมมติฐานของการวิจัย

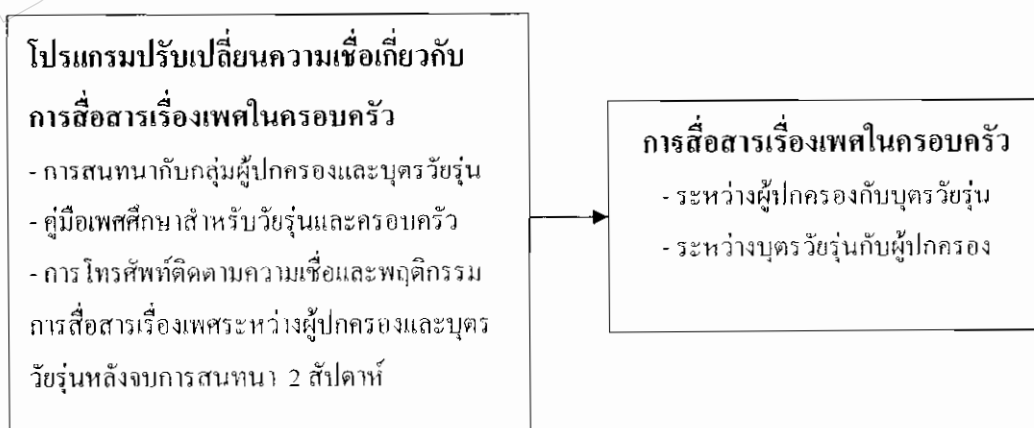
1. หลังการเข้าร่วมโปรแกรมปรับเปลี่ยนความเชื่อเกี่ยวกับการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว ผู้ปกครองกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการสื่อสารเรื่องเพศกับบุตรวัยรุ่น สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม
2. หลังการเข้าร่วมโปรแกรมปรับเปลี่ยนความเชื่อเกี่ยวกับการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว บุตรวัยรุ่นกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการสื่อสารเรื่องเพศกับผู้ปกครอง สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม
3. หลังสิ้นสุดการทดลอง ผู้ปกครองกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยการสื่อสารเรื่องเพศกับบุตรวัยรุ่น ไม่แตกต่างจากก่อนการทดลอง
4. หลังสิ้นสุดการทดลอง บุตรวัยรุ่นกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยการสื่อสารเรื่องเพศกับผู้ปกครอง ไม่แตกต่างจากก่อนการทดลอง
5. หลังการเข้าร่วมโปรแกรมปรับเปลี่ยนความเชื่อเกี่ยวกับการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว ผู้ปกครองกลุ่มทดลองมีผลต่างคะแนนเฉลี่ยการสื่อสารเรื่องเพศกับบุตรวัยรุ่น สูงกว่าผู้ปกครองกลุ่มควบคุม
6. หลังการเข้าร่วมโปรแกรมปรับเปลี่ยนความเชื่อเกี่ยวกับการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว บุตรวัยรุ่นกลุ่มทดลองมีผลต่างคะแนนเฉลี่ยการสื่อสารเรื่องเพศกับผู้ปกครอง สูงกว่าบุตรวัยรุ่นกลุ่มควบคุม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนาโปรแกรมปรับเปลี่ยนความเชื่อเกี่ยวกับการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว ใช้กรอบแนวคิดรูปแบบความเชื่อความเจ็บป่วย (Illness Belief Model) ที่พัฒนาโดย ไรท์ วัตสัน และเบลล์ (Wright, Watson, & Bell, 1996) ซึ่งรูปแบบนี้มีแนวคิดที่ว่าความเชื่อ มีอิทธิพลอย่างมากต่อระบบครอบครัวและการทำหน้าที่ของครอบครัว โดยเฉพาะการแก้ปัญหาและการเผชิญปัญหาของสมาชิกครอบครัว พฤติกรรมเป็นผลมาจากความเชื่อของบุคคล ซึ่งสามารถส่งต่อไปยังสมาชิกอื่นในครอบครัว ความเชื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การพยาบาลรูปแบบความเชื่อการเจ็บป่วย เชื่อว่า

การแก้ไขปัญหของครอบครัวจะเกิดขึ้นในบริบทของความรัก (Context of Love) ของพยาบาลและครอบครัว เป็นการสนทนากับครอบครัว เพื่อเชื่อเชิญให้ครอบครัวบอกเล่าประสบการณ์ปัญหาการบอกเล่าจะทำให้ครอบครัวเปิดเผยความเชื่อ ศักยภาพของครอบครัว และความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ซึ่งการได้รู้ถึงความเชื่อและศักยภาพของครอบครัวจะช่วยให้พยาบาลสามารถสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความเชื่อที่ขัดขวางหรือเป็นอุปสรรคต่อการแก้ไขปัญห (Constraining Beliefs) และส่งเสริมให้เกิดความเชื่อที่ทำให้เกิดความสำเร็จ (Facilitating Beliefs) ของครอบครัว ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของครอบครัวด้านความคิด (Cognitive) อารมณ์ความรู้สึก (Affective) และพฤติกรรม (Behavior) มีผลทำให้ความทุกข์ทรมานที่มีอยู่ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมหรือจิตวิญญาณลดลง และเกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการแก้ปัญหของบุคคล และครอบครัวที่สอดคล้องกับศักยภาพและบริบทของบุคคลและครอบครัว (Wright & Bell, 2009)

การพัฒนาโปรแกรมปรับเปลี่ยนความเชื่อเกี่ยวกับการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้ปกครองและบุตรวัยรุ่นตอนต้น เกิดการสะท้อนคิดต่อความเชื่อเกี่ยวกับการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากปัญหาการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ทำให้ผู้ปกครองและบุตรวัยรุ่นเข้าใจกันมากขึ้น เกิดการเปลี่ยนความเชื่อเกี่ยวกับการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวที่แตกต่างกันและเป็นอุปสรรคต่อการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างผู้ปกครองกับบุตรวัยรุ่น ให้สอดคล้องกันและสนับสนุนความเชื่อที่สอดคล้องกัน และเอื้อต่อการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างผู้ปกครองกับบุตรวัยรุ่น เพื่อส่งเสริมการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างผู้ปกครองกับบุตรวัยรุ่น ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาเรื่องการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น การถ่ายทอดค่านิยมค่านิยมเรื่องเพศ การคบเพื่อนต่างเพศหรือแฟน การมีเพศสัมพันธ์ที่เหมาะสม การตั้งครรภ์และการป้องกัน โรคติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์และการป้องกัน

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางในการดำเนินงานป้องกันปัญหาพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นและกลุ่มเสี่ยงอื่นๆ โดยใช้โปรแกรมปรับเปลี่ยนความเชื่อเกี่ยวกับการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว ขยายผลสู่โรงเรียน ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยโดยใช้แนวคิดการปรับเปลี่ยนความเชื่อของครอบครัวในประเด็นปัญหาพฤติกรรมอื่นๆ ของวัยรุ่นและบุตรวัยต่างๆ
3. เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยโดยใช้แนวคิดการปรับเปลี่ยนความเชื่อของครอบครัวในประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว และปัญหาสุขภาพอื่น ๆ

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบ Two Group Pretest-posttest Designs มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมปรับเปลี่ยนความเชื่อเกี่ยวกับการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวต่อการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างผู้ปกครองกับบุตรวัยรุ่นตอนต้น ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้คือผู้ปกครองและบุตรวัยรุ่นอายุระหว่าง 10-15 ปี ซึ่งกำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งในอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในช่วงปีการศึกษา 2551 โดยทำการศึกษาในช่วงเดือนกรกฎาคม-กันยายน พ.ศ.2551

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา ญาติพี่น้อง หรือบุคคลที่ทำหน้าที่หลักในการดูแลเอาใจใส่ อบรมเลี้ยงดูวัยรุ่นอย่างน้อย 1 ปีและอาศัยอยู่บ้านเดียวกันกับเด็กวัยรุ่น

วัยรุ่นตอนต้น หมายถึง นักเรียนเพศชายหรือหญิงที่มีอายุระหว่าง 10-15 ปี ซึ่งกำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และอาศัยอยู่บ้านเดียวกันกับผู้ปกครอง

ความเชื่อเกี่ยวกับการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว หมายถึง ข้อเท็จจริงของปรากฏการณ์เกี่ยวกับการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว

การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว หมายถึง การพูดคุย สอน แนะนำ หรือแลกเปลี่ยนความเชื่อ ความรู้สึก ความคิดเห็น ความต้องการ และข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศระหว่างผู้ปกครองกับบุตรวัยรุ่น เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันเรื่องเพศ วัดได้จากความถี่ของพฤติกรรมการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างผู้ปกครองกับบุตรวัยรุ่น โดยใช้แบบสอบถามการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างผู้ปกครองกับบุตรวัยรุ่น ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาด้านการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น การถ่ายทอด

ค่านิยมเรื่องเพศ การคบเพื่อนต่างเพศหรือแฟน การมีเพศสัมพันธ์ที่เหมาะสม การตั้งครรภ์และการป้องกัน โรคติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์และการป้องกัน

โปรแกรมปรับเปลี่ยนความเชื่อเกี่ยวกับการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว หมายถึง เทคนิคการปรับเปลี่ยนความเชื่ออันประกอบด้วย การสนทนากับกลุ่มผู้ปกครองและบุตรวัยรุ่น เพื่อค้นหา เปิดเผยความเชื่อและศักยภาพของครอบครัว กระตุ้นให้ผู้ปกครองและวัยรุ่นเกิดการสะท้อนคิดต่อความเชื่อเกี่ยวกับการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากปัญหาการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างผู้ปกครองกับบุตรวัยรุ่น ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ทำให้ผู้ปกครองและบุตรวัยรุ่นเข้าใจกันมากขึ้น เกิดการเปลี่ยนแปลงความเชื่อที่ขัดขวางการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างผู้ปกครองกับบุตรวัยรุ่น และส่งเสริมให้เกิดความเชื่อที่เอื้อต่อการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างผู้ปกครองกับบุตรวัยรุ่น เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการแก้ปัญหาการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างผู้ปกครองกับบุตรวัยรุ่น ที่สอดคล้องกับบริบทและศักยภาพของครอบครัว โดยใช้เวลา 3 ชั่วโมง และมอบหนังสือคู่มือเพศศึกษาสำหรับวัยรุ่นและครอบครัวให้ผู้ปกครองและบุตรวัยรุ่นนำกลับไปอ่านเพื่อช่วยให้ผู้ปกครองและบุตรวัยรุ่นมีความเข้าใจเรื่องเพศ เข้าใจธรรมชาติของวัยรุ่น และเข้าใจวิธีการสื่อสารเรื่องเพศมากขึ้น สร้างความมั่นใจให้ผู้ปกครองและบุตรวัยรุ่น สามารถสื่อสารเรื่องเพศได้ หลังจากนั้น 2 สัปดาห์โทรศัพท์ติดตามความเชื่อและพฤติกรรมการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างผู้ปกครองกับบุตรวัยรุ่น เพื่อปรับเปลี่ยนความเชื่อที่เป็นยังเป็นอุปสรรคต่อการสื่อสารเรื่องเพศ ส่งเสริมความเชื่อที่เอื้อต่อการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างผู้ปกครองกับบุตรวัยรุ่น ชื่นชมความสามารถในการจัดการ ศักยภาพ การปรับตัวของผู้ปกครองและบุตรวัยรุ่นต่อการสื่อสารเรื่องเพศ และคงไว้ซึ่งการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างผู้ปกครองกับบุตรวัยรุ่น